

Het heiligenboek

Johannes van God *Tom Zwaenepoel*

João Cidade wordt in 1495 geboren in het Portugese Montemor-o-Novo. Op achtjarige leeftijd loopt hij na verhalen van een bevriende priester over Spanje van thuis weg. Hij wil iets van de wereld zien. Onderkomen vindt hij bij een onbekende die hem João de Deus, Johannes van God, noemt. De jongen leert lezen en schrijven en verdient de kost als geitenhoeder en soldaat. Wanneer hij na jaren opnieuw thuiskomt, verneemt hij dat zijn moeder gestorven is van verdriet. Ook zijn vader, die franciscaan is geworden, leeft niet meer.

Verteerd door wroeging zoekt Johannes rust voor zijn geweten. In Marokko ontfermt hij zich over het lot van christelijke slaven. Later opent hij een religieus boekhandeltje in Gibraltar. Wanneer hij veertig is, raakt een preek van Johannes van Ávila hem zo sterk dat hij als een bezetene door de stad rent en in een gekkenhuis belandt. Na een half jaar 'hel' wil hij in dienst staan van zieken en hulpbehoevenden. Met de opbrengst van het hout dat hij verzamelt, koopt hij geneesmiddelen en verzorgingsmiddelen. In Granada opent hij een ziekenhuis. Almaar meer mensen sluiten zich bij hem aan en vormen een lekenvereniging voor de ziekenzorg. Johannes

sterft in 1550 aan de gevolgen van een verkoudheid die hij oploopt bij de redding van een jongen uit een snel stromende rivier.

Meer dan veertig jaar lang leidt Johannes als slavenopzichter, herder, soldaat en rentmeester een leven zonder doel of verantwoordelijkheid. Vervolgens is hij zo fanatiek in het naleven van zijn idealen, dat de Granadese bevolking hem gek verklaart. Respect krijgt hij pas wanneer hij tijdens een brand in het ziekenhuis zoveel mogelijk zieken uit de vlammen redt en hen een voor een op de schouders weghaalt. Uit zijn ziekenhuis groeit de orde van de hospitaalbroeders van Sint-Jan de Deo (1537), die zich door een vierde gelofte verplichten tot levenslange ziekenverpleging.

Tijdens zijn zoektocht naar menselijke noden is Johannes vooruitstrevend in denken, plannen en handelen voor het welzijn van hulpbehoevenden. Hij brengt bedelaars van kerktrappen en straathoeken naar het ziekenhuis, waar hij directeur, conciërge, verpleger en kok van het huis in één persoon is. Niemand wordt afgewezen en iedereen krijgt wat hij vraagt. Met zijn psychoanalytische methoden behandelt hij lichaam, geest en ziel als een eenheid. In zijn poging de 'hele mens' te genezen,

hecht hij evenveel belang aan een goed geneesmiddel als aan een gesprek met de zieke over diens leefomstandigheden of angsten. Hij leert met de tijd dat je zieken beter kunt genezen als je ze volgens de aard van hun ziekte scheidt en ze bijvoorbeeld een eigen bed toewijst. In het vervormde gezicht of armzielige 'wrak' van een geestelijk of lichamelijk gehandicapte eert Johannes de menselijke waardigheid.

Johannes' persoonlijkheid blijft een raadsel. In zijn tijd is het de gewoonte om niet met de naam, maar met een formule te ondertekenen. Bij Johannes is het niet duidelijk of zijn handtekening letters of symbolen bevat. Gaan we van letters uit, dan staan de initialen YFO voor Ysabella, Ferdinand, obediendo, Isabella en Ferdinand, het koningspaar gehoorzaamend. Gaan we van symbolen uit, dan kan het eerste teken staan voor de verzameltas van de heilige, het tweede voor zijn zwerfstok en het derde voor zijn verzameldoos. Ook Johannes' attribuut is dubbelzinnig. De afgebeelde granaatappel kan verwijzen naar het wapenschild van de stad Granada, waar de orde van de barmhartige broeders gesticht is. Die vrucht kan echter ook, zoals bij vele volkeren, liefde, vruchtbaarheid en

onsterfelijkheid symboliseren. In de katholieke Kerk staat de granaatappel voor Jezus' fascinerende liefde en overgave aan allen, want zijn leven en lijden zijn voor de wereld vruchtbaar. Dat attribuut kan tot slot ook verwijzen naar Johannes' heldendaden. Met zijn grenzeloze liefde voor de armen maakt hij God in zijn daden en woorden zichtbaar. Zoals de rijpe vruchtkernen uit de openbrekende granaatappel vallen, komen uit zijn handen liefde, genegenheid en hulp.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, ISBN 978 90 209 8041 7. Dit boek is helaas uitverkocht.

Omroep

21 juni, 18.55 uur, *Canvas. Eleanor Roosevelt, First Lady of the World*. Franse documentaire uit 2016 over de vrouw van de Amerikaanse president Franklin D. Roosevelt, die de functie van first lady tussen 1933 en 1945 een nieuwe wending gaf. In een mannenwereld streed ze voor vrijheid en rechtvaardigheid.

23 juni, 23.50 uur, *één. Les aventures de Rabbi Jacob*, Franse komedie uit 1973. Zakenman Victor Pivert (Louis de Funès) is op weg naar de bruiloft van zijn dochter wanneer hij ongewild betrokken raakt bij een aanslag en op de vlucht moet voor de politie. Om te ontkomen, neemt hij de identiteit aan van een rabbijn die net uit New York is aangekomen.

25 juni, 20.30 uur, *één. Broer*, Vlaamse thriller uit 2016 met Koen De Bouw en Koen De Graeve. Ex-hotelluitbater Mark Lebeer wordt onverwachts uitgenodigd door de knappe en steenrijke Ierse Grace om hun oude liefdesaffaire nieuw leven in te blazen. Het bericht is echter bedoeld voor zijn broer Michel, die het ouderlijke hotel failliet hielp en met Marks vrouw ervandoor ging. Mark besluit zich uit te geven voor zijn broer en aldus enkele rekeningen te vereffenen.

De vrome kudde

In de les biologie Ingezonden door Filemon Terwaen

Leerkracht na een lange uitleg:

– En waarom zit er vet in de melk?

Antwoordt van Jantje:

– Opdat het niet zou piepen bij het melken.

Hoe maakt u het? Ingezonden door Anthony Zaccaria

– En gaat het nu weer goed?

– Niet goed, wel beter.

– Wel, het is al goed dat het beter gaat.

– Jawel, maar het zou nog beter zijn als het goed ging.

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & leven • Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

knevel	insecteneter	computerterm	kielwater	aanvankelijk	in voce
			2	6	
raadsel	Afr. bond (hist.)	woestijn in Israël			
		5	persoonlijkheid	Noordpoolbewoner	negatief saldo
jolig	niet ten volle	assortiment	schoenvorm		
rangtelwoord					
woestijnvos	precies	3	beroep	7	scheepsvloer
game bij een dartspel			vat met een hengel	1	
kei				8	oktober (afk.)
					4

Ontdek meer en andere puzzels in onze puzzelboeken en -tijdschriften.

DEPUZZELAAR

© De Puzzelaar

1	2	3	4	5	6	7	8

Oplossing van deze puzzel: maakloon